

LIETUVOS NACIONALINĖS VEŽĖJŲ AUTOMOBILIAIS ASOCIACIJOS „LINAVA“ PREZIDENTO KADENCIJOS ATASKAITA (2019–2024 M.)

1. ĮVADAS

Ši ataskaita apima Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“ veiklą per 2019–2024 m. kadenciją. Dokumente pateikiama išsami analizė, pagrįsta organizacijos įstatais, revizinės komisijos ataskaitomis, finansiniais duomenimis, tarptautiniu bendradarbiavimu ir lobistine veikla. Tikslas – įvertinti veiklos rezultatus, identifikuoti problemas ir pateikti strategines rekomendacijas ateičiai.

Teisinis pagrindas

Ši ataskaita parengta remiantis asociacijos „Linava“ įstatais, kurie numato, kad asociacijos prezidentas privalo atsiskaityti už savo

kadencijos metu vykdytą veiklą. Ataskaitos rengimo pagrindas yra:

- Asociacijos „Linava“ įstatai, kurie reglamentuoja organizacijos valdymą ir atskaitomybės tvarką.
- Revizinės komisijos atliktos finansinės ir veiklos analizės.
- Asociacijos veiklos planai ir strateginiai dokumentai.
- Tarptautinių organizacijų (pvz., IRU) ir valstybinių institucijų teisės aktai, reglamentuojantys vežėjų veiklą.

Ataskaitos tikslas

Šios ataskaitos tikslas – pateikti išsamų ir objektyvų asociacijos „Linava“ veiklos vertinimą per prezidento kadencijos laikotarpį (2019–2024 m.), remiantis organizacijos strategija, finansiniais rodikliais, veiklos efektyvumu ir įgyvendintais projektais.

Ataskaitos uždaviniai

1. Analizuoti asociacijos strateginius tikslus ir pagrindines veiklos kryptis.
2. Įvertinti organizacijos struktūrą, valdymą ir darbuotojų pokyčius.
3. Išnagrinėti finansinę situaciją, biudžeto balansą ir turto valdymą.
4. Atskleisti pagrindines problemas ir iššūkius, su kuriais susidūrė organizacija.
5. Pateikti rekomendacijas dėl asociacijos veiklos tobulinimo ateityje.

Ataskaitos struktūra

Ataskaitą sudaro šios pagrindinės dalys:

1. Įvadas – teisinis pagrindas, tikslai, uždaviniai ir struktūra.
2. Asociacijos veiklos tikslai ir kryptys– pagrindinės strateginės kryptys ir jų įgyvendinimas.

3. Organizacinė struktūra ir darbuotojų pokyčiai – asociacijos valdymo organai ir jų veiklos analizė.

4. Finansinės būklės ir turto valdymo vertinimas.

5. Problemos ir iššūkiai – pagrindinės veiklos kliūtys ir jų įveikimo būdai.

6. Rekomendacijos ateičiai – veiklos tobulinimo gairės. Kadencijos laikotarpiu transporto sektorius susidūrė su esminiais iššūkiais, įskaitant naujus ES reglamentus, griežtėjančius aplinkosaugos reikalavimus ir augančią konkurenciją iš kitų Europos Sąjungos šalių. Šie pokyčiai turėjo tiesioginį poveikį Lietuvos transporto įmonėms, kurios susidūrė su išaugusiomis sąnaudomis ir veiklos apribojimais. Todėl asociacija „Linava“ aktyviai siekė atstovauti narių interesams tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygiu.

2. ASOCIACIJOS VEIKLOS TIKSLAI IR PAGRINDINĖS KRYPTYS

Strateginiai tikslai ir jų pagrindas Asociacijos „Linava“ strateginiai tikslai grindžiami jos įstatais, transporto sektoriaus tendencijomis ir tarptautiniais reikalavimais. Pagrindiniai strateginiai tikslai buvo šie:

1. Transporto sektoriaus reguliavimo gerinimas– siekti palankesnių sąlygų Lietuvos vežėjams, mažinti administracinę naštą.

2. Finansinio stabilumo užtikrinimas – ieškoti naujų pajamų šaltinių, didinti asociacijos ekonominį savarankiškumą.

3. Narių stiprinimas ir įtraukimas – plėsti asociacijos narystę, gerinti nariams teikiamas paslaugas, organizuoti mokymus.

Tikslų įgyvendinimo įvertinimas Kas pavyko:

1. Sustiprinta finansų valdymo kontrolė – peržiūrėtas biudžeto planavimas, optimizuotos kai kurios išlaidos.

2. Sėkmingai vykdyta informacinė ir mokymų veikla – organizuoti specializuoti seminarai dėl ES transporto reguliavimo pokyčių.

Kas nepavyko:

1. Nepavyko užkirsti kelio ES Mobilumo paketo nuostatų įsigaliojimui – Lietuvos transporto sektorius susidūrė su griežtesnėmis taisyklėmis.

2. Išlaikytas didelis priklausomumas nuo nario mokesčių – nebuvo rasti papildomi pajamų šaltiniai.

3. Asociacijos narių skaičius mažėjo – kai kurios įmonės nusprendė palikti organizaciją dėl nepakankamos tiesioginės naudos.

Lobistinė veikla

Per 2019–2024 m. laikotarpį buvo inicijuota **62 lobistinės iniciatyvos**, iš kurių **26 buvo sėkmingos**.

Kas pavyko:

1. Pavyko pasiekti pereinamąjį laikotarpį kai kurioms Mobilumo paketo nuostatoms – vežėjams suteikta daugiau laiko prisitaikyti.

2. Lietuvos valdžia buvo įtikinta taikyti tam tikras mokesčių lengvatas transporto įmonėms.

Kas nepavyko:

1. Nepavyko išvengti Mobilumo paketo griežtų reikalavimų – nauji ribojimai padidino Lietuvos transporto įmonių sąnaudas.

2. Nepakankamas Lietuvos atstovų aktyvumas ES institucijose – dalis valdžios neįsitraukė į derybas dėl transporto politikos.

3. Bendradarbiavimas su kitomis Baltijos šalimis nebuvo pakankamai koordinuotas – veiksmų planai dažnai skyrėsi.

Tarptautinis atstovavimas

Asociacija „Linava“ aktyviai dalyvavo tarptautinėse organizacijose, įskaitant **IRU (International Road Transport Union)***, bei ES transporto politikos diskusijose.

Kur pasiektas didžiausias rezultatas:

1. Aktyvus dalyvavimas IRU veikloje – asociacija tapo kelių svarbių tarptautinių grupių nare, įgijo didesnę įtaką sprendimų priėmimo.

2. Dalyvauta 11 tarptautinių susitikimų su ES politikos formuotojais – buvo diskutuojama dėl regiono transporto ateities.

Kur nepavyko:

1. Nepavyko padidinti Lietuvos vežėjų įtakos ES lygmeniu – kitų šalių transporto organizacijos išliko dominuojančios.

2. Kai kurie ES fondai nebuvo gauti – dėl biurokratinių procedūrų nepavyko įgyvendinti visų finansavimo projektų.

3. Strateginis planavimas nebuvo pakankamai toliaregiškas – kai kurie lobistiniai veiksmai buvo vykdomi skubotai. Bendrai vertinant, asociacijos tarptautinė veikla buvo aktyvi, tačiau konkurencingoje ES transporto politikoje reikalingas dar didesnis įsitraukimas ir bendradarbiavimas su kitomis regiono organizacijomis.

3. ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA IR DARBUOTOJŲ SKAIČIAUS POKYČIAI

Organizacinė struktūra ir jos teisinis pagrindas

Asociacijos „Linava“ organizacinė struktūra yra nustatyta organizacijos įstatais, kuriuose apibrėžiami pagrindiniai valdymo organai, jų kompetencijos ir atsakomybės. Organizacija veikia pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą bei atitinkamus tarptautinius reglamentus.

Pagrindiniai organizacijos valdymo organai:

1. Kongresas – aukščiausiasis asociacijos organas, kuriame sprendžiami strateginiai klausimai, tvirtinamas biudžetas ir metinės veiklos kryptys.

2. Prezidiumas – kolegialus valdymo organas, sudarytas iš 9 narių, atsakingų už strateginių sprendimų priėmimą. 3. Generalinis sekretorius – vykdomosios valdžios atstovas, atsakingas už kasdienės veiklos koordinavimą.

4. Revizinė komisija – nepriklausomas finansų priežiūros organas, atliekantis auditus ir finansines analizes.

5. Administracinis sekretoriatas – veiklos palaikymo skyrius, užtikrinantis kasdienės veiklos vykdymą.

Darbuotojų skaičiaus mažėjimą lėmė šie veiksniai:

Finansinių išteklių mažėjimas – biudžeto deficitas neleido išlaikyti ankstesnio darbuotojų skaičiaus.

Struktūros efektyvinimas – dalis funkcijų buvo optimizuotos, atsisakyta perteklinių pozicijų.

Darbų automatizavimas – skaitmeninių sprendimų diegimas sumažino rankinio darbo poreikį.

4. FINANSINĖ BŪKLĖ IR TURTO ANALIZĖ

Biudžeto pokyčiai kasmet ir situacijos palyginimas

Finansinė situacija per 2019–2024 m. laikotarpį patyrė reikšmingų svyravimų dėl išorinių ekonominių veiksnių ir vidaus išlaidų pokyčių.

Finansinės situacijos analizė

Teigiami aspektai:

1. Pajamų stabilumas – nepaisant ekonominių svyravimų, pajamos nepatyrė katastrofiško nuosmukio.
2. Optimizuotos išlaidos – mažinant sekretoriato ir administracines išlaidas, išvengta didesnių nuostolių.

Neigiami aspektai:

1. Didėjantis biudžeto deficitas – išlaidos viršijo pajamas kasmet, o skolų našta auga.
2. Teisinės išlaidos neefektyvios – daug investuota į teisines bylas, tačiau susigrąžintų lėšų suma minimaliai padengė kaštus.
3. Turto neefektyvus panaudojimas– kai kurios turto valdymo strategijos nedavė norimų rezultatų.

Kylančios rizikos:

1. Ilgalais finansinis nestabilumas – jei nebus rastos papildomos pajamų galimybės, gali kilti likvidumo problemų.
2. Augančios administracinės išlaidos – nepaisant optimizacijos, kai kurios sritys vis dar yra per brangios.
3. Mažėjanti organizacijos įtaka – jei biudžeto deficitas didės, tai gali riboti asociacijos veiklą tarptautiniu lygiu.

5. PROBLEMOS IR IŠŠŪKIAI – PAGRINDINĖS VEIKLOS KLIŪTYS IR JŲ ĮVEIKIMO BŪDAI

Organizacijos valdymo rizikos ir problemos Asociacija „Linava“ susidūrė su reikšmingomis valdymo problemomis, kurios stabdė organizacijos veiklos efektyvumą ir kėlė ilgalaikes grėsmes.

Svarbiausios rizikos apima:

1. Sprendimų priėmimo lėtumas– dėl biurokratinių procesų ir skirtingų interesų grupių nesutarimų, strateginiai sprendimai buvo priimami lėtai.
2. Nepakankamas finansinis stabilumas – augantis biudžeto deficitas ir finansinės priklausomybės nuo narių įnašų išlikimas riboja plėtros galimybes.
3. Vidiniai konfliktai– per kadenciją buvo keli atvejai, kai nesutarimai tarp prezidiumo narių lėmė viešus ginčus ir reputacijos žalą.

Organizacijos įstatuose užprogramuotos valdysenos problemos ir rizikos Asociacijos įstatai numato valdymo struktūrą, tačiau tam tikros nuostatos sukuria problemų praktiniame valdyme:

1. Per didelė prezidiumo galia – sprendimai dažnai priimami siaurame rate, o narių įtraukimas ribotas.
2. Nepakankamas revizinės komisijos įgalinimas – finansinės priežiūros mechanizmai nėra pakankamai stiprūs užtikrinti veiksmingą auditą.
3. Neefektyvus sprendimų priėmimo mechanizmas – kai kurios valdymo procedūros reikalauja ilgo derinimo, kas stabdo greitą reagavimą į pokyčius. Pavyzdys: 2021 m. buvo bandoma peržiūrėti įstatų nuostatas dėl nario mokesčio diferenciacijos, tačiau nesutarimai tarp prezidiumo ir narių atidėjo šį procesą.

Pagrindiniai iššūkiai, kylantys iš strateginių tikslų neįgyvendinimo Nepavykus pasiekti kai kurių strateginių tikslų, susiformavo šios problemos:

1. Neįgyvendinta pilna finansinė nepriklausomybė – asociacija tebėra priklausoma nuo narių įnašų, nes alternatyvūs pajamų šaltiniai nėra iki galo išvystyti.
2. Lobistinė veikla dalinai nesėkminga – kai kurios pastangos daryti įtaką ES sprendimams dėl Mobilumo paketo buvo neveiksmingos.
3. Narystės mažėjimas – dėl nepakankamo nariams teikiamos naudos suvokimo asociacijos narių skaičius sumažėjo.

Lobistinės veiklos rizikos ir problemos Lobistinė veikla susiduria su šiomis pagrindinėmis problemomis:

1. Sumažėjusi politinė įtaka ES lygmeniu – Lietuvos transporto sektoriaus interesai dažnai prasilenkia su didžiųjų ES valstybių politika.
2. Lietuvos vidaus politinės paramos trūkumas – valstybės institucijos ne visada aktyviai palaikė transporto sektoriaus pozicijas.
3. Nepakankamas regioninis bendradarbiavimas – kaimyninių šalių vežėjų organizacijos veikia fragmentuotai, o bendrai koordinuoti lobistiniai veiksmai vykdomi nepakankamai efektyviai.

Regioninės ir geopolitinės situacijos iššūkiai transporto sektoriui

1. Karo Ukrainoje poveikis - Krovinių srautai pasikeitė, tradiciniai maršrutai per Rytų Europą tapo rizikingi. - Lietuvos vežėjai prarado dalį rinkos dėl sankcijų Rusijai ir Baltarusijai.
2. Didėjanti konkurencija iš Rytų šalių - Kazachstano, Kinijos ir kitų šalių transporto įmonės stiprina savo pozicijas, mažindamos Lietuvos vežėjų konkurencingumą. - Transporto sektoriui įtaką daro subsidijuojami konkurentai iš už ES ribų.
3. Sankcijų įtaka - Ribojimai Rusijos ir Baltarusijos kroviniams sumažino tam tikrų verslų pelningumą. - Dalis įmonių buvo priverstos keisti veiklos modelius, ieškoti naujų rinkų, kas padidino veiklos sąnaudas.

Išvados ir siūlomi problemų sprendimo būdai

1. Vidinio valdymo gerinimas – būtina modernizuoti sprendimų priėmimo mechanizmus, įtraukiant daugiau narių į diskusijas.
2. Finansinio stabilumo stiprinimas – diversifikuoti pajamų šaltinius, investuoti į paslaugų plėtrą.
3. Lobistinės veiklos stiprinimas – aktyvesnis bendradarbiavimas su ES partneriais, regioninių veiksmų koordinacija.
4. Prisitaikymas prie geopolitinės situacijos – naujų transporto maršrutų plėtra, skaitmeniniai sprendimai konkurencingumo didinimui. Šių problemų įveikimas yra būtinas siekiant užtikrinti asociacijos ilgalaikį veiklos tvarumą ir efektyvumą.

6.TIR SISTEMOS ANALIZĖ IR JOS ĮTAKA ASOCIACIJOS VEIKLAI

TIR sistemos reikšmė ir gaunamos pajamos TIR (Transports Internationaux Routiers) sistema yra viena iš svarbiausių tarptautinių transporto priemonių muitinės garantijų sistemų, leidžianti vežti prekes per kelias šalis su minimaliomis patikromis. Asociacija „Linava“ turi TIR garantinės asociacijos statusą Lietuvoje, todėl administruoja TIR knygeles ir renka mokesčius už jų išdavimą. TIR sistemos veikla yra viena iš pagrindinių pajamų šaltinių asociacijai, tačiau pastaraisiais metais pastebimi reikšmingi pokyčiai.

Kaip matyti, per šešerius metus pajamos iš TIR sistemos sumažėjo daugiau nei 50%, kas turėjo tiesioginę įtaką asociacijos finansiniam stabilumui.

TIR sistemos įtaka organizacijos veiklai, finansams ir biudžetui

1. Svarbus pajamų šaltinis: TIR pajamos anksčiau sudarė reikšmingą dalį organizacijos biudžeto (apie 65% 2019 m.), tačiau dabar jų įtaka mažėja.

2. Finansinio stabilumo iššūkiai: Dėl mažėjančių pajamų iš TIR asociacija buvo priversta mažinti personalo išlaidas ir optimizuoti veiklos kaštus.

Priežastys, lėmusios TIR pajamų mažėjimą

1. Geopolitiniai pokyčiai - Sankcijos Rusijai ir Baltarusijai, dėl kurių krito tranzito srautai per Lietuvą. - Karo Ukrainoje poveikis regiono prekybai ir logistikai.

2. Auganti konkurencija iš alternatyvių muitinės sistemų - ES vystomos skaitmeninės muitinės sistemos sumažino TIR paklausą. - Daugiau vežėjų naudoja nacionalines garantijas ar alternatyvius pervežimo modelius.

3. Ekonominiai veiksniai - COVID-19 pandemijos pasekmės transporto srautams 2020–2021 m. - Bendras transporto sektoriaus sąnaudų augimas, mažinantis TIR naudojimą.

Esminės rizikos

1. TIR pajamų tolimesnis mažėjimas – jei nebus rastos alternatyvios pajamų strategijos, tai gali lemti asociacijos finansinį nestabilumą.

2. Konkurencija iš skaitmeninių sistemų – ES stiprina alternatyvias muitinės procedūras, o tai gali sumažinti TIR poreikį.

3. Politinių veiksmų poveikis – neprognozuojami tarptautiniai santykiai gali dar labiau sumažinti TIR naudojimą.

Pasiūlymai ir rekomendacijos

1. Diversifikuoti pajamų šaltinius – mažėjant TIR pajamoms, reikia didinti finansavimą iš kitų veiklų, pavyzdžiui, mokymų ar konsultacijų.

2. Plėtoti skaitmenines garantijų sistemas – investuoti į modernius elektroninius muitinės garantijų sprendimus.

3. Stiprinti lobistinę veiklą ES lygiu – siekti, kad TIR išliktų kaip privalomas ar prioritetas muitinės garantijų modelis.

4. Išplėsti rinką – ieškoti naujų rinkų, kuriose TIR sistema vis dar turi paklausą (pvz., Centrinė Azija, Vidurio Rytai). 5. Bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis – aktyvesnis dalyvavimas IRU ir kitose institucijose siekiant TIR sistemos modernizavimo. TIR pajamos tebėra svarbus asociacijos finansinis ramsis, tačiau norint išvengti pajamų krizės, būtina įgyvendinti diversifikavimo ir modernizavimo strategijas

7. REKOMENDACIJOS ATEIČIAI

Viso laikotarpio svarbiausi pasiekimai ir didžiausios rizikos Svarbiausi pasiekimai:

1. Lietuvos vežėjų atstovavimas tarptautiniu mastu – aktyvus dalyvavimas IRU ir ES politiniuose procesuose.

2. Vidinių procesų optimizavimas – sumažintas sekretoriato išlaikymo kaštų lygis.

3. Asociacijos paslaugų plėtra – pradėtos naujos konsultavimo ir mokymų iniciatyvos nariams.

Didžiausios rizikos:

1. TIR pajamų mažėjimas – ilgalaikė rizika dėl mažėjančio TIR populiarumo ir rinkos pokyčių.

2. Sumažėjęs narių įsitraukimas – vis daugiau transporto įmonių ieško alternatyvų už asociacijos ribų.

3. Mažėjantis politinis svoris – konkurencija su kitomis ES šalių organizacijomis dėl įtakos politiniams sprendimams.

Konkrečios sritys, kuriose ieškoti sėkmės galimybių

1. Skaitmenizacija ir technologinė pažanga – investicijos į skaitmenines paslaugas, kad būtų sumažintos administracinės išlaidos ir padidintas veiklos efektyvumas.

2. Narystės stiprinimas – sukurti naujas vertės pasiūlymo strategijas, kad organizacija būtų patrauklesnė naujiems nariams.

3. Regioninis ir tarptautinis bendradarbiavimas – didinti asociacijos įtaką per bendrus projektus su kitų šalių transporto asociacijomis.

Trys svarbiausios organizacijos raidos kryptys ateičiai

1. Finansinio stabilumo užtikrinimas – diversifikuoti pajamų šaltinius, investuoti į naujas paslaugas ir optimizuoti veiklos kaštus.

2. Lobistinės veiklos stiprinimas – aktyvesnis dalyvavimas ES transporto politikos formavime ir glaudesnis bendradarbiavimas su Lietuvos valdžios institucijomis.

3. Tiesioginė nauda nariams – didinti organizacijos teikiamų paslaugų pridėtinę vertę, stiprinant verslo plėtos ir mokymų iniciatyvas.

Trys svarbiausi darbai organizacijos efektyvumui didinti

1. Veiklos skaidrumo ir atskaitomybės didinimas – aiškiau ir efektyviau komunikuoti nariams apie veiklos rezultatus, finansus ir sprendimus.

2. Strateginės partnerystės – sudaryti ilgalaikius bendradarbiavimo susitarimus su tarptautinėmis organizacijomis, siekiant stiprinti pozicijas ES transporto sektoriuje.

3. Narių konsultavimo ir paramos plėtra – daugiau dėmesio skirti individualiai pagalbai transporto įmonėms, ypač teisiniuose ir reguliavimo klausimuose.

Rekomendacijos prezidiumo veiklai

1. Efektyvesnė sprendimų priėmimo sistema – sumažinti biurokratiją, kad sprendimai būtų priimami greičiau.

2. Aktyvesnis bendravimas su nariais – įdiegti reguliarius susitikimus su regioniniais atstovais.

3. Tiesioginis įsitraukimas į lobistinę veiklą – stiprinti politinius ryšius su Lietuvos ir ES transporto institucijomis.

Rekomendacijos sekretoriato veiklai

1. Darbo efektyvumo didinimas – gerinti darbo procesų valdymą, mažinti perteklinę administracinę naštą.

2. Didesnis dėmesys paslaugų kokybei – orientotis į teikiamų paslaugų gerinimą ir pridėtinės vertės didinimą nariams.

3. IT infrastruktūros modernizavimas – didinti skaitmeninių sprendimų taikymą veikloje, kad sumažėtų rankinio darbo poreikis.

Rekomendacijos naujam asociacijos prezidentui

1. Sukurti aiškią strategiją – pirmas prioritetas turėtų būti ilgalaikio veiklos plano parengimas.

2. Stiprinti asociacijos poziciją ES transporto sektoriuje – aktyviai dalyvauti tarptautinėse diskusijose ir formuoti įtakingus ryšius.

3. Sutelkti narius bendram tikslui – didinti asociacijos narių įsitraukimą, siekiant vieningo ir stipraus transporto sektoriaus Lietuvoje. Šios rekomendacijos padės užtikrinti asociacijos veiklos efektyvumą, stabilumą ir ateities augimą.

Pagarbiai,

Prezidentas Romas Austinskas